

Fra redaksjonen

FNs barnekonvensjon av 1989, som i 2009 feiret 20-årsjubileum, gir barn rett til beskyttelse mot ulike overgrep. Barn har også rett til beskyttelse mot alle former for seksuell utnyttelse og misbruk, og det er staten sin oppgave å sette i gang tiltak for å verne barn mot slike overgrep. Avdekking av seksuelle overgrep har vært økende. Antall dommer for seksuelle overgrep mot barn under 14 år har i Norge steget bare over de siste årene.

På samme tid har barns posisjon ved seksuelle overgrep fått større plass i rettsapparatet. Nye avhørsmetoder skal være med på å gi barn bedre rettssikkerhet. Fordi det ved seksuelle overgrep sjelden foreligger tilståelse, er kunnskap om saksforholdet der et overgrep har funnet sted, avhengig av den informasjonen barnet gir under etterforskningen. Samtidig er etterforskning og bevisførsel i overgrepssaker mot barn både komplekse og problematiske. Et overordnet mål for en tidligere doktoravhandling (Gamst & Langballe 2004) var derfor å forbedre dommeravhørets kvalitet, og tilføre etterforskningen og rettssystemet en avhørsmetode som bedre kunne ivareta både de barnefaglige hensyn og de juridiske kravene. Denne studien viste dessuten at nye innsikter og fremgangsmåter for kommunikasjon med barn ved en dialogisk metode økte informasjonsmengden fra barnet.

De krenkende erfaringene forblir likevel ofte en hemmelighet som bare det utsatte barnet og overgriperen kjenner til. Forskningen viser også at barn sjelden forteller om overgrepene de har erfart. Nære familierelasjoner til overgriperen, sammen med tvang og trusler hvis barnet forteller, synes å være faktorer som bidrar til å forsterke barnets taushet.

I artikkelen *Den syngende fiolin: Nabokov om frihet og overgrep på barn* i dette nummeret av *Barn* tar artikkelforfatteren et helt annet utgangspunkt til seksuelle overgrep enn de foran nevnte barnerettslige, nemlig roman-kunsten. Gjennom en litteraturvitenskapelig tilnærming fortolker Herner Sæverot den høyst omdiskuterte romanen *Lolita* til den russisk-amerikanske forfatteren Nabokov fra 1955 i et nytt lys. I Nabokovs roman er Lolita gjennomgangsfiguren. Hun blir utsatt for seksuelle overgrep fra stefaren, romanfiguren Humbert. I den utfordrende artikkelen stiller Sæverot innledningsvis dette spørsmålet: Hvordan bør vi lese denne romanen?

Artikkelforfatteren forholder seg til Nabokovs uvilje mot at romankunsten skal belære. Dette fordi belæring fra kunsten sin side vil være å utøve vold mot selve kunstverket. Samtidig skal eller kan dette kunstverket, i dette tilfelle romanen *Lolita*, lære oss noe om barn. Dette dilemmaet tar Sæverot med seg gjennom analysen av Nabokovs romantekst. Målet er at moralen skal oppstå i det han betegner som ”berøring” med selve kunstverket, det vil si at vi skal bli ”forført” inn i overgriperen Humbert sin forestillingsverden og få del i Humberts seksuelle overgrep mot Lolita. Slik blir leserne nærmest ”medskyldige” i overgrepene. Dermed kan vi oppdage Lolita som subjekt, og *slik* få kjennskap til de mørke, hemmeligholdte sidene og føle med henne. Vi ”forføres” nærmest til mer innsikt i temaet overgrep, er konklusjonen.

Diskusjon om beskyttelse av barn er også tema i Astrid Strandbu og Renee Thørnblad sin artikkel. I ”*Sårbare*” barn som deltakere i kvalitativ forskning. *Forskningsetikk og etisk forskning* drøfter de avveininger i forskning som inkluderer barn, som for eksempel behovet for beskyttelse opp mot barns deltagelse. I de forskningsetiske og metodiske refleksjonene med bakgrunn i egen forskning innen barnevernfeltet påpeker forfatterne at hvis ”sårbare” grupper i større grad skal være representert i forskning, må forskningsetiske retningslinjer legges til rette for dette.

Katja Repro diskuterer i en annen artikkel i dette nummeret den finske kontantstøtteordningen. Med utgangspunkt i eget intervjumateriale med 20 foreldrepar som bruker ordningen analyserer hun i *Families, Work and Home Care. Assessing the Finnish Child Home Care Allowance* hvordan foreldre gjør bruk av ordningen og skaper mening i hverdagslivet sammen med barna.

I artikkelen *Medier i hele kroppen. Når små barn bruker medier* rettes fokuset mot andre sider ved den moderne barndom: Forfatteren Stine Liv Johansen gir ny kunnskap om og innsikt i de aller minste barnas mediebruk. Ut fra eget datamateriale som belyser danske forhold analyserer hun hvordan mediebruk kan forstås som kroppslige aktiviteter, for eksempel kroppslig interaksjon med leketøy etc.

Avslutningsvis presenterer vi i tillegg en prøveforelesning. Artikkelen er en bearbejdet versjon av det oppgitte temaet for graden dr. art. og har tittelen *Barnet som symbol og barn som religiøse aktører. Nye utfordringer i religionshistoriens møte med barndomsforskningen*. Den er skrevet av Nora Stene Preston.

I vår faste spalte med sammendrag av doktoravhandlinger følger sammendrag av tre nylig avlagte doktoravhandlinger.

Redaksjonen for *Barn* vil benytte anledningen til å takke de mange kolleger som har bidratt med faglig ekspertise og tid til tidsskriftet i form av artikkelvurderinger i 2009.

Litteratur

Gamst, K. og Langballe, Å. 2004. *Barn som vitner: en empirisk og teoretisk studie av kommunikasjon mellom avhører og barn i dommeravhør*. Dr.-avhandling. Universitetet i Oslo.

Tora Korsvold